

THE PERSISTENCE OF A MELODIC TYPE IN THE TRANSYLVANIAN TRADITIONAL SPACE: BETWEEN STRUCTURAL UNITY AND REGIONAL DIVERSITY

Lecturer **LARISA-VASILICA UȚĂ (PRUNĂ), PhD.**

The National Academy of Music “Gheorghe Dima” Cluj-Napoca

SUMMARY

The present study examines the persistence of a melodic type found in several regions of Transylvania, such as Maramureș, Bistrița, the Apuseni Mountains, and Banat. The 23 musical examples, drawn from various folk music collections, feature texts of diverse thematic content, including both occasional and non-occasional lyrical forms. Despite thematic variety and distinct social functions, the melody displays a certain stability, becoming a marker of Transylvanian stylistic unity. The stability of the melody, contrasted with the flexibility of the text, highlights its role as a vehicle of collective memory and an expression of traditional continuity. Structural analysis reveals both common features and regional particularities. The study also emphasizes the contemporary relevance of this melodic type, still present today in staged performances, which confirms its dual role: a factor of cultural cohesion and a support for the expressive diversity of the traditional repertoire.

REZUMAT

Studiul de față prezintă persistența unui tip melodic întâlnit în câteva zone din Transilvania, precum Maramureș, Bistrița, Munții Apuseni și Banat. Cele 23 de exemple muzicale extrase din mai multe colecții de folclor muzical prezintă texte literare variate din perspectivă tematică, atât din lirica neocazională, cât și din cea ocazională. În ciuda diversității tematicе și a funcțiilor sociale distincte, melodia prezintă o oarecare stabilitate, devenind un reper al unității stilistice transilvănene. Stabilitatea melodiei, în contrast cu flexibilitatea textului literar, ilustrează rolul ei ca suport al memoriei colective și expresie a continuității tradiționale. Analiza structurală muzicală evidențiază atât trăsături comune, cât și particularități regionale. De asemenea, se subliniază actualitatea tipului melodic, prezent și astăzi în interpretări scenice, ceea ce confirmă dublul său rol: factor de coeziune culturală și suport pentru diversitatea expresivă a repertoriului tradițional.

Keywords

Old style song, common melodic type, Țara Chioarului, Transylvania, stylistic unity, variational diversity

INTRODUCTION

In the Romanian traditional space, folklore is not limited to the mere utterance of words, but finds its natural expression through songs. Music thus becomes the primary vehicle of the message, carrying emotion and profound meanings that are difficult to convey through speech alone. Over time, oral practice transformed musical sound into a complex language capable of capturing both the nuances of spoken language and the intensity of exclamations, integrating them into distinctive melodic structures. These sound formulas bear the imprint of the communities that created them and differ fundamentally from the major–minor tonal system. Romanian folklore, instead, proposes an alternative sound logic—an organic one, born from the rhythms of collective life and intended to fulfil precise social and ritual functions.

The starting point of this research is my study *Considerations on the Repertoire of Non-Occasional Lyric Songs from Țara Chioarului*, which we published in 2022. During the investigations carried out at that time, we observed that the Chioar area displays a clear preference for a particular melodic type, which prompted me to deepen the analysis and document its area of dissemination. This observation goes beyond the simple identification of examples and involves a structural analysis as well as a classification of the musical material according to geographical areas. For this purpose, we identified 23 songs belonging to both the old and the new style, and summarized the results in the table below. These examples were encountered in six different folklore areas and provide not only a clear picture of the distribution of the repertoire, but also highlight the dynamics of transmission and adaptation within the oral tradition.

Area of distribution	Collection of origin	No. and name of the song	Genre
Țara Chioarului	Larisa Uță, <i>Repertoriul liricii neocasionale din Țara Chioarului</i> (2022)	104. <i>Bade de la săcerat</i>	old style
		104a. <i>Mândră floare-i norocu</i>	
		104b. <i>Știi bădiță ce mi-ai zîs</i>	
		104c. <i>La fântână-ntre doi fagi</i>	
		104d. <i>Mână badea doi cai suri</i>	
		104e. <i>Doi tineri dragi că s-ave</i>	

		104f. Vine doru primăvara		
		104g. Foicică de trifoi		
		104h. Bade de la săcerat		
Maramureșul Istoric	Gheorghe Gh. Pop, Folclor muzical din zona Maramureș (1982)	278. Mândrior cu cușmă neagră	old style	
		279. Dragu mi la săcerat		
Bistrița-Năsăud	Zamfir C., Dosios V., Moldoveanu E. 132 Căntece și jocuri din Năsăud (1958)	61. Când eram în vremea mea	old style	
	Zamfir C. Folclor muzical din Bistrița Năsăud (1988)	134. Doină, doină, cântec dulce		
		135. Mult mântreabă inima (Cântecul Americii)		
		136. Auzi, bade, satui plin		
	Drăgoi M. D. Folclor muzical din Spermezeu – Schiță monografică (2005)	277. Bade de la săcerat		
		Bună ziua vîj bătrân (only text)		
	290. Pe marginea pădurii		modern style	
	Ciubotaru I. H. Folclor din Bistrița Năsăud (2017)	68. Bade di la săcerat	old style	
Munții Apuseni	Cocișiu I. Căntece populare românești (1966)	96. Sus în vârful muntelui	old style	
	Bocșa, I. Muzică vocală tradițională din Munții Apuseni: Bazinul Arieșului și Văile Aiud, Geoagiu, Galda (2013)	102. Pe-o margine de pământ		

Banat	Ursu N. <i>Cântece și jocuri populare românești din Valea Almăjului</i> (1958)	102. <i>Cucule nu mai cânta</i>	old style

Tab. 1. The Melodic Variants Subjected to Analysis

Within the framework of this study, attention will be focused on each melodic type, analysed in correlation with its area of origin. From a structural perspective, the 23 selected examples share exclusively the tetrapodic (acatalectic/catalectic) configuration of the verses and their placement within the parlando rubato rhythmic system. Beyond these constants, the investigation aims to highlight the distinctive elements that confer upon each melodic type its particular identity.

ANALYTICAL CONSIDERATIONS ON THE REFERENCE MELODIC TYPE FROM CHIOAR AREA

Following the presentation of the repertoire summarized in the previous table, we will turn our attention to the analysis of the reference melodic type, aiming to highlight its specific musical structures and their relationship with the textual content. The melodic type under examination originates from Țara Chioarului, is characteristic of non-occasional lyric songs, and is based on a corpus of nine representative musical examples. The starting point for our analysis is Example No. 104, *Bade de la săcerat*.

In addition to the structural analysis, we are also concerned with the extent to which the melody and text maintain their stability both within their area of origin and across the other folklore regions under study. Thus, we are dealing with a proper old-style song, which conveys a text centred on the theme of unfulfilled love and longing for the beloved.

2473Ik Copalnic Mănăștur, MM
Dana Ana, 20a

♩ = 84

1. Ba - de de la să - ce - rat, mă, Ba - de de la să - ce - rat,
Cu vor - be m-ai a - mâ - nat, măi.

Cul. Serianu Doina, 1965; *Tr.* Uță L., 2014

Fig. 1. The song *Bade de la săcerat* (Uță, 2022: no. 104)

From a thematic perspective, seven examples are based on old-style melodies to which various lyrical texts have been adapted. The exceptions are two examples – 104c *La fântână-ntre doi fagi* and 104e *Doi tineri dragi că s-ave* – which are based on an epic text that foregrounds the theme of tragic love typical of the family ballad.

*da, Părinți că i-au luat, măi,
P-amândoi că io-ngropat. (bis)
da, Pă fetiță lâng-on râu, măi,
da, Pă flăcău lâng-on pârâu. (bis)
da, Din mormântu fetei, măi, (bis)
Mândră floare-o răsărit, măi.
da, On crin mândru și-nflorit, măi,
(bis)
i, la, lai, la, lai, la, la, la, măi.
și, Da dintr-a feciorului, măi,
Un brad oglu și frumos,
Cu crenjile până jos, măi.
da, Din fat-o viță de vie,
Iar din fecior o salcie. (bis)*

Fig. 2. 104e *Doi tineri dragi că s-ave* – text fragment

As common structural elements, all nine examples in the corpus feature tetrapodic verses, either acatalectic or catalectic. From a rhythmic perspective, they fall within the *parlando rubato* style, characterized by freedom of execution and expressive performance. In terms of genre, all the analyzed examples belong to the category of proper old-style songs.

Another common element can be observed at the melodic level: all examples are based on a major tonal structure with a cadence on the first degree (G). In the diagram below, we have outlined the predominant tonal structure, which is a major pentachord with a supporting fourth. There is only one exception, Example No. 104e *Doi tineri dragi că s-ave*, which is based on a major hexachord with a supporting fourth.

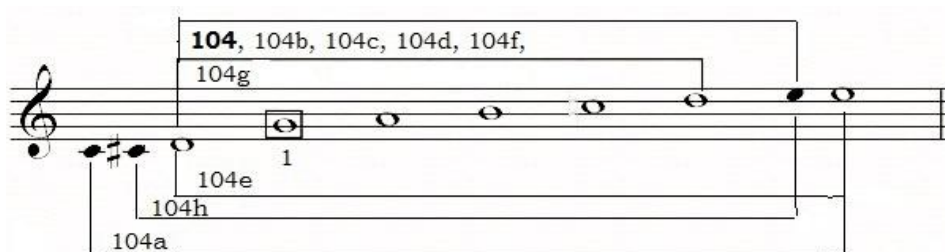

Fig. 3. Sound structures in the musical examples analysed

At the foundation of the melodic discourse lies a ‘driving cell,’ which can be considered a starting point in the melodic development of lines 1 and 2. We observe that the melodic discourse reaches its climax through an arpeggiated formula.

Fig. 4. The ‘driving cell’ – as a generative factor of the melodic discourse

In terms of character, the melody is distinguished by a pronounced singable quality, in which a balance is established between the two nuanced terms – *parlando* and *rubato* – providing the performance with both discursive fluidity and expressive freedom.

The predominant form is AACB in eight examples (104, 104a, 104b, 104c, 104d, 104e, 104f, 104g). There is a single exception, Example No. 104h *Bade de la sacerat*, which features four distinct entities within its form, following the scheme AABC. In the construction of these form schemes, we observe the combination of two principles of successive organization: repetition (both varied and cadential) and sequence.

MELODIC TYPES RELATED TO THE REFERENCE TYPE AND THEIR AREA OF DISTRIBUTION

Of the 23 musical examples reflecting this melodic type, we observed that 9 originate from Maramureș, specifically the Chioar Area, which serves as the reference region for the studied melodic type. The remaining 15 examples will be analysed in a careful sequence, starting from the regional variant closest to the reference type and progressing to the most distant variant, which gives rise to a new melodic type. This approach allows for a detailed examination of the architectural, melodic, and thematic transformation processes, providing a clear perspective on how musical structures adapt and diversify across different contexts. In this way, we can better understand the mechanisms through which a melodic type becomes a stylistic benchmark.

Melodic types from Historical Maramureș

In Gheorghe Gh. Pop’s work *Folclor muzical din Zona Maramureș*, we identified two examples of proper old-style songs – song no. 278 *Mândrior cu cușmă neagră* and no. 279 *Dragu mi la sacerat* – which are closely related to the reference variant from which we started. However, we do not use the expression “closest to,” since their status as prototypes is justified more by the fact that both areas – Chioar Area and Historical Maramureș – belong to the same county, rather than by an absolute similarity to the reference melodic variant.

278. MÎNDRIOR CU CUȘMĂ NEGRĂ

Mag. B15/2449 De secerat Idem 278

Rubato ♩ = 132

si Mân-dri-or cu cus-mă nea-gră, Mân-dri-or cu
cus-mă nea-gră, Du - mă-n lu-me de ti-s dra-gă.

Fig. 5. The song *Mândrior cu cușmă neagră* (Pop, 1982: no. 278)

279. DRAGU MI LA SĂCERAT

Mag B15 / 2560 inf. Goya Anuța - 70 ani
martie 1965-

Rubato ♩ = 128

si Dra-gu mi-la să-ce-rat ... răi și Dra-gu mi-la
să-ce-rat, Și cu ba-dea la le-gat, măi.

Fig. 6. The song *Dragu mi la săcerat* (Pop, 1982: no. 279)

From a melodic point of view, both examples are based on a major pentachord with a supporting fourth, the cadence being made on the first degree of the scale. In Example No. 279 *Dragu mi la săcerat*, we find an almost identical occurrence of the reference melodic type. Thematically, the discourse maintains the same framework, the harvest, but this time it emphasizes the girl's joy of working together with the one she loves.

Both examples have stanzas made up of three melodic lines, with the schemes being ABC – No. 278 and AACB – No. 279.

Melodic Types from Bistrița-Năsăud

In Bistrița-Năsăud we identified 8 musical examples, the great majority being old-style songs. There is only one example that belongs to the modern-style song category, No. 290 *Pe marginea pădurii*. (Drăgoi, 2005) This example introduces the refrain as a novelty, placed on the 2nd and 3rd lines (*Mândra mea, draga mea / Mândruliță, draga mea*).

Examples No. 68 *Bade di la săcerat* (Ciubotaru, 2017) and No. 277 *Bade de la săcerat* (Drăgoi, 2017) represent the closest variants, since at the structural and textual level they share the same features as the reference type.

Rubato

m Ba-de di - la să - ce - rat măi

m Ba - de di la să - ce - rat măi

Tăt cu vor be m - ai pur tat, măi

Fig. 7. The song *Bade di la săcerat* (Ciubotaru, 2017: no. 68)

Also in Drăgoi's collection we identified one example, *Bună zua vîj bătrîn* (Drăgoi, 2017)⁷, which circulates with the text of a family ballad. Particularly noteworthy are the last four musical examples: No. 61 *Cînd eram în vremea mea* (Zamfir, 1958), No. 134 *Doină, doină, cântec dulce*, No. 135 *Mult mîntreabă inima (Cîntecul Americii)* and No. 136 *Auzi, bade, satu-i plin* (all from Zamfir, 1988), collected between 1935 and 1955, which, from a melodic perspective, are based on an anhemitonic pentatonic scale and cadence in the minor (E).

135, 136 (Zamfir, 1988)

61 (Zamfir, 1958), 134 (Zamfir, 1988)

Fig. 8. Anhemitonic pentatonic scale

At the level of form, we have the following schemes: AA₂B – No. 61, ABC – No. 134 and 135, AABC – No. 136.

Knowing the basic features of the old-style song and following this thread, a picture emerges of a musical journey through time, through which we arrived at an archaic variant, preserved as a testimony to tradition and the continuity of melodic expression.

⁷ Only the text appears, after No. 277 *Bade de la săcerat*, with the note that it is sung to the same melody.

Fig. 9. The song *Doină, doină, cântec dulce* (Zamfir, 1988: no. 134) – the archaic variant of the reference type

Melodic Types from the Apuseni Mountains

Within the repertoire we consulted from the Apuseni Mountains, we identified two musical examples: No. 96 *Sus în vârful muntelui* (Cocişiu) and No. 102 *Pe-o margine de pământ* (Bocşa).

Regarding the thematic aspect, it should be noted that example No. 96 is based on a text classified within the typology of edifying/moralizing carols.⁸

From a melodic perspective, both examples are based on an anhemitonic pentatonic scale cadencing in minor (E). The first melodic line is almost identical in both cases, beginning with the repetition of the note G; in No. 102 (Bocşa), there is also the interjection *au, păi, şi*.

Fig. 10. Melodic lines 1 from examples 96 (Cocişiu) and 102 (Bocşa)

Structurally, both examples follow the ABC schema. It can be noted that the melodic types from the Apuseni Mountains are close to the architectural variant of the reference type.

Melodic Types from Banat

Once in Banat, we identified two musical examples, No. 102 *Cuculie nu mai cântărie* and No. 104 *Dorulie ardă-cie focu* (both from Ursu), which preserve the

⁸ In Maramureş, we encounter the carol *În grădina cea cu nalbă*, whose subject is a bird that has raised several broods of chicks, cared for them, and provided them with sustenance, and when it becomes powerless, it is left alone.

second melodic line almost identically, as found in the reference type. Starting from this melodic line, the musical discourse leads us toward the creation of a new melodic type.

Fig. 11. The song *Dorule, ardă-cie focu* (Ursu, 1958: no. 104)

From a morphological perspective, the newly formed melodic type is based on a major pentachord (major hexachord in No. 102), with a supporting fourth; the cadence is major (G), and the formal structure follows the ABCD scheme.

CONCLUSIONS

Analysing the 23 melodic variants, we found that approaching them from the macro to the micro level—namely, from the entire stanza, to the melodic line, and down to the hemistich—leads to the emergence of a new melodic type. This layered perspective highlights that melodic structures are not fixed entities but dynamic ones, capable of generating related types through subtle variations and reconfigurations of basic units. Thus, the stability of certain micro-level formulas coexists with their overall flexibility, which underscores the creative role of oral tradition and explains the repertorial diversity within a broader stylistic unity. Consequently, the resulting new melodic type not only reflects a process of synthesis, but also becomes a fertile source for further developments, contributing to the understanding of mechanisms of continuity and innovation in the traditional musical landscape of Transylvania.

In conclusion, we emphasize that this dynamic of transmission and adaptation of melodic types demonstrates that folklore does not exist as a rigid or immutable form. Instead, it manifests and endures through the diversity of its variants. Each performance, each local or temporal adaptation, contributes to its continuity, showing that the essence of folklore lies in its capacity for constant transformation while simultaneously preserving its cultural and expressive identity.

PERSISTENȚA UNUI TIP MELODIC ÎN SPAȚIUL TRADIȚIONAL TRANSILVĂNEAN: ÎNTRE UNITATE STRUCTURALĂ ȘI DIVERSITATE REGIONALĂ

Cuvinte cheie

Cântec propriu-zis de stil vechi, tip melodic comun, Țara Chioarului, Transilvania, unitate stilistică, diversitate variațională

INTRODUCERE

În spațiul tradițional românesc, folclorul nu se limitează la simpla rostire a cuvântului, ci își găsește expresia firească prin cânt. Muzica devine astfel vehiculul principal al mesajului, fiind purtătoare de emoție și de sensuri profunde, greu de redat prin vorbire. De-a lungul timpului, practica orală a transformat sunetul muzical într-un limbaj complex, capabil să surprindă atât inflexiunile vorbirii, cât și tensiunea strigăturii, pentru a le integra în structuri melodice proprii. Aceste formule sonore poartă amprenta comunităților care le-au creat și se deosebesc fundamental de sistemul tonal major-minor. În schimb, folclorul românesc propune o altă logică sonoră, una organică, născută din ritmurile vieții colective și menită să îndeplinească funcții precise în cadrul social și ritualic.

Punctul de plecare al acestei cercetări îl constituie propria lucrare *Considerații asupra repertoriului liricii neocasionale din Țara Chioarului*, publicată în anul 2022. În cadrul investigațiilor desfășurate atunci, am observat că zona Chioarului manifestă o preferință evidentă pentru un anumit tip melodic, fapt care m-a determinat să aprofundez analiza și să consemnez aria sa de răspândire. Această constatare nu se limitează la simpla identificare a unor exemple, ci implică și o analiză structurală și împărțire a materialului muzical pe areale geografice. În acest scop, am identificat 23 de cântece care aparțin atât stilului vechi, cât și celui nou, rezultatele fiind sintetizate în tabelul de mai jos. Aceste exemple le-am întâlnit în șase areale folclorice diferite și oferă nu doar o imagine clară a distribuției repertoriale, ci evidențiază totodată dinamica de transmitere și adaptare a repertoriului în cadrul tradiției orale.

Aria de răspândire	Colecția	Nr. și denumirea cântecului	Genul
	Uță L., <i>Repertoriul liricii neocasionale din Țara Chioarului (2022)</i>	104. <i>Bade de la săcerat</i>	
		104a. <i>Mândră floare-i norocu</i>	
		104b. <i>Știi bădiță ce mi-ai zis</i>	
		104c. <i>La fântână-ntre doi fagi</i>	

Țara Chioarului		104d. <i>Mână badea doi cai suri</i>	cântec propriu-zis, de stil vechi	
		104e. <i>Doi tineri dragi că s-ave</i>		
		104f. <i>Vine doru primăvara</i>		
		104g. <i>Foicică de trifoi</i>		
		104h. <i>Bade de la săcerat</i>		
Maramureșul Istoric	Pop Gh., <i>Folclor muzical din zona Maramureș (1982)</i>	278. <i>Mândrior cu cușmă neagră</i>	cântec propriu-zis, de stil vechi	
		279. <i>Dragu mi la săcerat</i>		
Bistrița- Năsăud	Zamfir C., Dosios V., Moldoveanu E. 132 <i>Cântece și jocuri din Năsăud (1958)</i>	61. <i>Când eram în vremea mea</i>	cântec propriu-zis, de stil vechi	
		Zamfir C. <i>Folclor muzical din Bistrița Năsăud (1988)</i>		134. <i>Doină, doină, cântec dulce</i>
				135. <i>Mult mă-ntreabă inima (Cântecul Americii)</i>
	Drăgoi M. D. <i>Folclor muzical din Spermezeu – Schită monografică (2005)</i>	136. <i>Auzi, bade, satu-i plin</i>		
		277. <i>Bade de la săcerat</i>		
		Bună ziua vîj bătrîn (doar text)		
	290. <i>Pe marginea pădurii</i>	cântec propriu-zis, de stil modern		
	Ciubotaru I. H. <i>Folclor din Bistrița Năsăud (2017)</i>	68. <i>Bade di la săcerat</i>	cântec propriu-zis, de stil vechi	
Munții Apuseni	Cocișiu I. <i>Cântece populare românești (1966)</i>	96. <i>Sus în vârful muntelui</i>	cântec propriu-zis, de stil vechi	
	Bocșa, I. <i>Muzică vocală tradițională din Munții Apuseni: Bazinul Arieșului și Văile Aiud, Geoagiu, Galda (2013)</i>	102. <i>Pe-o margine de pământ</i>		
Banat	Ursu N. <i>Cântece și jocuri populare românești din Valea Almăjului (1958)</i>	102. <i>Cucule nu mai cânta</i>	cântec propriu-zis, de stil vechi	

Tab. 1. Variantele melodice supuse analizei

În cadrul acestei cercetări, atenția va fi orientată asupra fiecărui tip melodic, analizat în corelație cu arealul său de proveniență. Din perspectivă structurală, cele 23 de exemple selectate au în comun exclusiv configurația tetrapodică (acatalectică/catalectică) a versurilor și încadrarea în sistemul ritmic parlando rubato. În afara acestor constante, investigația își propune să releve elementele distinctive care conferă fiecărui tip melodic identitatea sa particulară.

CONSIDERAȚII ANALITICE ASUPRA TIPULUI MELODIC DE REFERINȚĂ, DIN ȚARA CHIOARULUI

În continuarea prezentării repertoriului sintetizat în tabelul anterior, ne vom îndrepta atenția înspre analiza tipului melodic de referință, cu scopul de a evidenția structurile muzicale specifice și relația lor cu conținutul textual. Tipul melodic examinat provine din Țara Chioarului, este specific liricii neocasionale și se sprijină pe un corpus de 9 exemple muzicale reprezentative. Varianta de la care pornim este exemplul nr. 104 *Bade de la săcerat*. Pe lângă analiza structurală, ne preocupă măsura în care melodia și textul își păstrează stabilitatea, atât în cadrul zonei de proveniență, cât și în celelalte arealuri abordate. Așadar, avem în față un cântec propriu-zis de stil vechi, care vehiculează un text cu tema iubirii neîmplinite și dorul după omul drag.

2473Ik Copalnic Mănăstur, MM
Dana Ana, 20a

♩ = 84

1. Ba - de de la să - ce - rat, mă. Ba - de de la să - ce - rat,

Cu vor - be m-ai a - mâ - nat, măi.

Cul. Serianu Doina, 1965; *Tr.* Uță L., 2014

Fig. 1. Cântecul Bade de la săcerat (Uță, 2022: nr. 104)

Din perspectivă tematică, 7 exemple au la bază melodia de stil vechi pe care au fost adaptate diverse texte lirice. Excepție fac două exemple – 104c *La fântânăntre doi fagi* și 104e *Doi tineri dragi că s-ave* – care au la bază un text epic, ce aduce în prim plan tema iubirii tragice din balada familială.

da, Părinți că i-au luat, măi,
P-amândoi că io-ngropat. (bis)
da, Pă fetiță lâng-on râu, măi,
da, Pă flăcău lâng-on pârâu. (bis)
da, Din mormântu fetei, măi, (bis)
Mândră floare-o răsărit, măi.
da, On crin mândru și-nflorit, măi,
(bis)
i, la, lai, la, lai, la, la, la, măi.
și, Da dintr-a feciorului, măi,
Un brad oglu și frumos,
Cu crengile până jos, măi.
da, Din fat-o viță de vie,
Iar din fecior o salcie. (bis)

Fig. 2. 104e *Doi tineri dragi că s-ave* – fragment din text

Ca elemente structurale comune, toate cele 9 exemple din corpus prezintă versuri tetrapodice, în formă acatalectică sau catalectică. Din punct de vedere ritmic, acestea se încadrează în sistemul ritmic liber, caracterizat prin libertatea de execuție și expresivitatea interpretării. În ceea ce privește apartenența de gen, toate exemplele analizate fac parte din categoria cântecelor propriu-zise de stil vechi.

Un alt element comun poate fi observat la nivel melodic, toate exemplele având la bază o structură sonoră majoră și cadența pe treapta 1 sol. În schema de mai jos am creionat structura sonoră predominantă, pentacordul major, cu cvartă de sprijin. Avem un singur exemplu, nr. 104e *Doi tineri dragi că s-ave*, care are la bază un hexacord major, cu cvartă de sprijin.

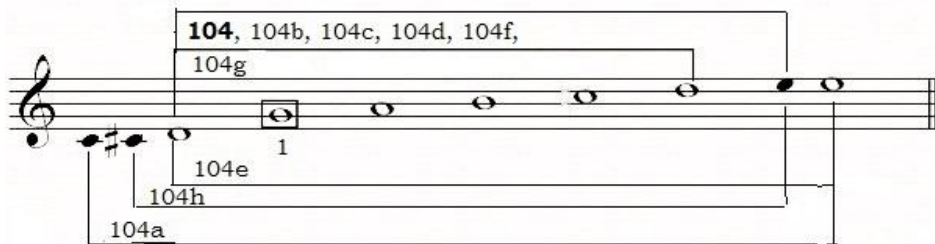

Fig. 3. Structuri sonore extrase din exemplele analizate

La baza construirii discursului melodic se află o „celulă avânt” care poate fi considerată un punct de pornire în dezvoltarea melodică a rândurilor 1 și 2. Observăm că discursul melodic ajunge la climax printr-o formulă arpeggiată.

Fig. 4. „Celula avânt” – ca factor generator al discursului melodic

279. DRAGU MI LA SĂCERAT

Mag 615 / 2560 inf. Goya Anuța - 98 ani
martie 1965-

Rubato ♩ = 128

Dra-gu mi-i la să-ce-rat măi și Dra-gu mi-i la
să-ce-rat, Și cu ba-dea la le-gat, măi.

Fig. 6. Cântecele *Dragu mi la săcerat* (Pop, 1982: nr. 279)

Din punct de vedere melodic ambele exemple au la bază un pentacord major, cu cvartă de sprijin, cadența realizându-se pe treapta 1 a scării muzicale. În exemplul nr. 279 *Dragu mi la săcerat* regăsim aproape identic tipul melodic de referință. Ca tematică, discursul păstrează același cadru, secerișul, dar de data aceasta este subliniată bucuria fetei de a lucra împreună cu cel pe care îl iubește.

Ambele exemple au strofe formate din trei rânduri melodice, schemele fiind ABC (nr. 278) și AA_cB (nr. 279).

Tipurile melodice din Bistrița-Năsăud

În Bistrița-Năsăud am identificat 8 exemple muzicale, marea majoritate fiind cântece propriu-zise de stil vechi. Avem un singur exemplu care este cântec propriu-zis de stil modern, nr. 290 *Pe marginea pădurii* (Drăgoi, 2005). Acest exemplu aduce ca element de noutate refrenul, poziționat pe rândurile 2 și 3 (*Mândra mea, draga mea/Mândruliță, draga mea*).

Exemplele nr. 68 *Bade di la săcerat* (Ciubotaru, 2017) și nr. 277 *Bade de la săcerat* (Drăgoi, 2017) reprezintă variantele cele mai apropiate deoarece, la nivel structural și al textului, întrunesc aceleași trăsături ca și tipul de referință.

Rubato

m Ba-de di - la să - ce - rat măi
m Ba - de di la să - ce - rat măi
Tăt cu vor be m-ai pur tat, măi

Fig. 7. Cântecele *Bade di la săcerat* (Ciubotaru, 2017: nr. 68)

Tot în colecția lui Drăgoi am identificat un exemplu, *Bună zua vîj bătrîn* (Drăgoi, 2017)⁹, care circulă pe un text de baladă familială.

În mod deosebit ne-au atras atenția ultimele 4 exemple muzicale, nr. 61 *Cînd eram în vremea mea* (Zamfir, 1958), nr. 134 *Doină, doină, cîntec dulce*, nr. 135 *Mult mă-ntreabă inima (Cîntecul Americii)* și nr. 136 *Auzi, bade, satu-i plin* (toate din Zamfir, 1988), culese între anii 1935-1955 care, din punct de vedere melodic, au la bază o pentatonie anhemitonă și cadențează în minor (mi).

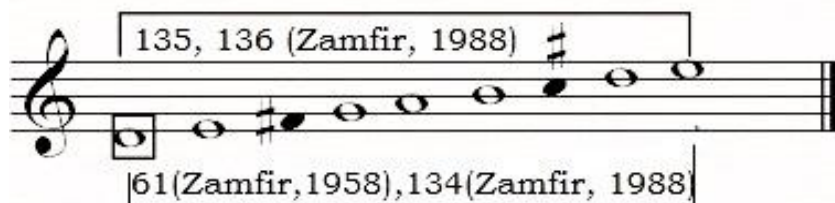

Fig. 8. Pentatonie anhemitonă

La nivelul formei avem următoarele scheme: AA_cB (nr. 61), ABC (nr. 134 și 135), AABC (nr. 136).

Cunoscând trăsăturile de bază ale cântecului propriu-zis, de stil vechi, și urmărind acest filon, se conturează imaginea unei călătorii muzicale în timp, prin care am ajuns la o variantă arhaică, păstrată ca mărturie a tradiției și a continuității expresiei melodice.

Fig. 9. Cîntecul *Doină, doină, cîntec dulce* (Zamfir, 1988: nr. 134) – varianta arhaică a tipului de referință

Tipurile melodice din Munții Apuseni

În cadrul repertoriului pe care l-am consultat din Munții Apuseni, am identificat două exemple muzicale, nr. 96 *Sus în vârful muntelui* (Cocișiu) și nr. 102 *Pe-o marjine de pământ* (Bocșa).

Ca tematică, menționăm că exemplul nr. 96 are la bază un text ce este încadrat în tipologia colindelor edificatoare/moralizatoare¹⁰.

⁹ Apare doar textul, după nr. 277 *Bade de la săcerat*, cu mențiunea că „se cântă pe aceeași melodie”.

¹⁰ În Maramureș întâlnim colinda *În grădina cea cu nalbă* ce are ca subiect pasărea ce a crescut rînduri de pui, i-a îngrijit, le-a dat semănătură, iar când ajunge lipsită de putere, rămâne singură.

Din punct de vedere melodic, exemplele au la bază o pentatonie anhemitonică și cadențează în minor *mi*. Rândul melodic 1 este aproape identic în ambele situații, debutând cu repetarea sunetului *sol* – la nr. 102 (Bocșa) avem și o interjecție formată din trei silabe *au, păi, și*.

Fig. 10 Rândurile melodice 1 din exemplele 96 (Cocișiu) și 102 (Bocșa)

Ca arhitectonică, ambele exemple au schema ABC.

Putem să menționăm că tipurile din Munții Apuseni sunt apropiate variantei arhitectonice a tipului de referință.

Tipurile melodice din Banat

Odată ajunși în Banat, am identificat două exemple muzicale, nr. 102 *Cuculie nu mai cântarie* și nr. 104 *Dorulie ardă-cie focu* (ambele din Ursu), care păstrează în componența melodică rândul 2, aproape identic, pe care l-am regăsit în cadrul tipului de referință. Pornind de la acest rând melodic, discursul muzical ne va conduce înspre creionarea unui nou tip melodic.

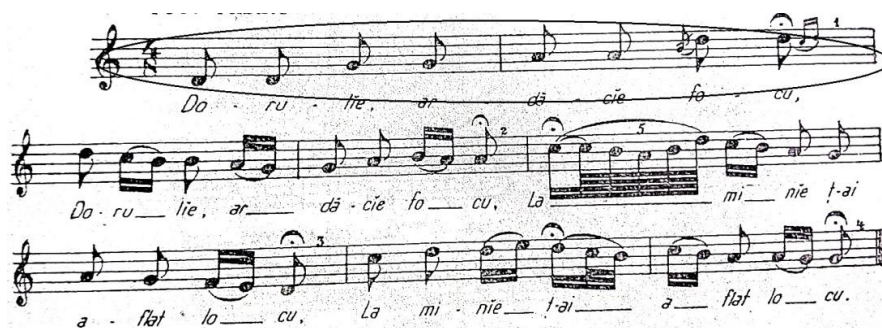

Fig. 11. Cântecele *Dorule, ardă-cie focu* (Ursu, 1958: nr. 104)

Din punct de vedere morfologic, noul tip melodic format are la bază un pentacord major (hexacord major în nr. 102), cu cvartă de sprijin, cadența este majoră *sol*, iar schema de formă este ABCD.

CONCLUZII

Analizând cele 23 de variante melodice, am constatat că abordarea de la nivel macro la nivel micro – respectiv de la întreaga strofă, la rândul melodic și

până la emistih – conduce la conturarea unui nou tip melodic. Această perspectivă stratificată scoate la iveală faptul că structurile melodice nu sunt entități fixe, ci dinamice, capabile să genereze tipuri înrudite prin variații subtile și prin reconfigurări ale unităților de bază. Astfel, stabilitatea unor formule la nivel micro coexistă cu flexibilitatea lor în ansamblu, ceea ce confirmă rolul creativ al tradiției orale și explică diversitatea repertorială în cadrul unei unități stilistice mai largi. În consecință, noul tip melodic rezultat nu doar că reflectă un proces de sinteză, dar și devine o sursă fertilă pentru dezvoltări ulterioare, contribuind la înțelegerea mecanismelor de continuitate și inovație în spațiul muzical tradițional transilvănean.

În încheiere, subliniem că această dinamică a transmiterii și adaptării tipurilor melodice demonstrează că folclorul nu există ca o formă rigidă sau imuabilă, ci se manifestă și se menține vie prin diversitatea variantelor sale. Fiecare interpretare, fiecare adaptare locală sau temporală contribuie la continuitatea sa, arătând că esența folclorului constă în capacitatea sa de a se transforma constant, păstrându-și totodată identitatea culturală și expresivă.

REFERENCES

- ***, (1955). *200 de cântece și doine* [200 songs and doinas]. Culegere alcătuită sub îngrijirea Institutului de Folclor.
- Bocșa, I. (2013). *Muzică vocală tradițională din Munții Apuseni: Bazinul Arieșului și Văile Aiud, Geoagiu, Galda* [Traditional Vocal Music from the Apuseni Mountains: The Arieș Basin and the Aiud, Geoagiu, and Galda Valleys]. Cluj-Napoca: Editura MediaMusica.
- Ciubotaru, I. H. (2017). *Folclor din Bistrița Năsăud* [Folklore from Bistrița Năsăud]. Iași: Presa Bună.
- Cocișiu, I. (1966). *Cântece populare românești* [Romanian folk songs]. București: Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor.
- Comișel, E. (1959). *Antologie folclorică din Ținutul Pădurenilor (Hunedoara)* [Folkloric anthology from Ținutul Pădurenilor (Hunedoara)]. București: Editura Muzicală.
- Drăgoi, M. D. (2005). *Folclor muzical din Spermezeu – Schiță monografică* [Musical Folklore from Spermezeu – A Monographic Outline]. Editura Limes.
- Pop, G. (1982). *Folclor muzical din zona Maramureș* [Musical folklore from Maramureș region]. Societatea profesorilor de muzică și desen filiala Maramureș.
- Rădulescu, S. (1990). *Cântecul. Tipologie muzicală* [The song. Musical typology]. București: Editura Muzicală.
- Szenik, I. (1996). *Melodia. Curs de folclor* [The Melody. Folklore Course]. Cluj-Napoca: AMGD.
- Szenik, I. (1968). *Înrudiri tipologice în cântecul propriu-zis* (în *Lucrări de muzicologie*, Vol. IV, p. 104-120) [Typological Relationships in the Authentic Folk Song]. Cluj-Napoca: AMGD
- Ursu, N. (1958). *Cântece și jocuri populare românești din Valea Almăjului* [Romanian Folk Songs and Dances from the Almăj Valley]. București, Editura Muzicală.

- Uță, L. (2022). *Repertoriul liricii neocasionale din Țara Chioarului* [The Repertoire of Non-Occasional Lyrics from Țara Chioarului]. Cluj-Napoca: Editura MediaMusica.
- Zamfir, C., Dosios, V., Moldoveanu, E. (1958). *132 Cântece și jocuri din Năsăud* [132 Songs and dances from Năsăud]. București: Editura Muzicală.
- Zamfir, C. (1988). *Folclor muzical din Bistrița Năsăud* [Musical folklore from Bistrița Năsăud]. București: Editura Muzicală.